

Af: **Kirsten Lykke**, seniorforsker, speciallæge i almen medicin, **Gritt Overbeck**, seniorforsker, cand.mag. i sprogpsykologi, og **Anette Graungaard**, lektor, praktiserende læge. Alle fra Center for Forskning og Uddannelse i Almen Medicin, København. frw642@sund.ku.dk

Ny børnejournal til de fire første børneundersøgelser

Fem erfarne praktiserende læger står bag et nyt journalmodul til børneundersøgelser. Modulet er foreløbig afprøvet i et pilotstudie og er nu klar til at indgå i projektet FamilieTrivsel i Almen Praksis, som er forankret ved Københavns Universitet. Pilotstudiet har vist, at lægerne har fået større indsigt i hele familiens trivsel, og det er blevet nemmere at beskrive forældre-barn-interaktionen. Det kan især komme sårbare børn til gode. Nu håber gruppen bag pilotstudiet, at deres erfaringer kan udbredes til en større gruppe af praktiserende læger.

Tolv praktiserende læger og deres personale fra Region Hovedstaden og Region Sjælland har afprøvet et nyt journalmodul til brug ved de fire første børneundersøgelser (5 uger, 5 mdr., 1 år og 2 år). Vi afprøvede journalen i forbindelse med et pilotstudie som forberedelse til en intervention, som er rettet mod gravide og forældre til 0-2-årige (FamilieTrivsel). Journalmodulet (herafter kaldet børnejournalen) var en succes. Den blev udfyldt ved alle børneundersøgelserne. Lægerne fandt børne-

journalen meget anvendelig – den styrkede deres indsigt i familiens forhold og forældre-barn-interaktionen. De fandt samtidig, at den passede ind i deres daglige rutiner og ofte korresponderede med de fraser, som klinikken allerede brugte i deres journalføring ved børneundersøgelserne.

Sådan blev børnejournalen udviklet og testet

Børnejournalen blev udviklet på baggrund af Sundhedsstyrelsens 'Vejledning om forebyggende Sundhedsyd-

ser til børn og unge'. Fem praktiserende læger med årelang erfaring i at lave børneundersøgelser deltog i udviklingsarbejdet. Kirsten Lykke, seniorforsker og mangeårig praktiserende læge, ledede gruppen. Vi fulgte en valideret metode kaldet the Nominal Group-teknik. Gruppen mødtes fire gange af fire-fem timer. Vi har tidligere beskrevet udviklingsarbejdet i en internationalt publiceret artikel.

Børnejournalen har fem korte afsnit: siden sidst, familien og sociale forhold, nuværende, objektivt (herunder kontakten med barnet og forældre-barn-interaktionen) og konklusion. Indholdet i afsnittene varierer lidt, afhængig af hvilken børneundersøgelse der er tale om. Mest mulig ensartethed tilstræbes, så lægen nemt kan orientere sig.

Børnejournalen blev introduceret ved de fire første børneundersøgelser (45 familier deltog).

Vi undersøgte, hvordan lægerne udfyldte børnejournalen, og gennem kvalitative interviews undersøgte vi deres erfaringer med, om journalen var forståelig, anvendelig og nem at integrere-

Hirsten Lyhke med en af sine små patienter. Privatfoto

re i hverdagen. Børnejournalerne var udfyldt med stor omhu, der var meget få misforståelser og forglemmelser. Alle havde notater om familiens trivsel, forældrenes samlivsform og deres egne og eventuelle andre børns helbred. Tre ud af de 45 familier havde væsentlige udfordringer for deres triv-

sel, eller at far og mor ikke længere bor sammen.

Større fokus på familiens trivsel

I interviewene fortalte lægerne, at børnejournalen havde styrket deres fokus på familien. Det havde været lettere og mere naturligt at spørge til fa-

systemer. Systematisk indspørgen til forældrenes oplevelse af deres egen omsorg for barnet var nyt for lægerne, ligesom det ikke var rutine at spørge, om familien havde kontakt til sundhedsplejersken ved etårsundersøgelsen. To familier, som ved etårsundersøgelsen havde behovssundhedspleje, var næppe blevet opfanget af lægen, hvis ikke det havde været for den systematiske børnejournal.

I pilotstudiet indgik et kursus, hvor vi bl.a. arbejdede med en systematisk metode til at vurdere og beskrive forældre-barn-interaktionen. Metoden tager afsæt i CARO-metoden, der er udviklet i Skotland til systematisk beskrivelse af interaktion i familier med betydelige familiære og sociale problemer. Vi videreudviklede metoden, så den kan bruges til at skærpe lægens opmærksomhed på interaktionen (hvad skal man se efter?) og til at give lægen et sprog, som kan beskrive det, som ses i interaktionen. Mange af lægerne fortalte i interviewene, at de gennem kurset havde fået et kærkomment relevant sprog til at beskrive interaktionen over for forældrene og andre fagpersoner.

Børnejournalen skal indgå i vores kommende projekt 'FamilieTrivsel i Almen Praksis', hvor 100 praktiserende læger kommer til at bruge den nye journal og dermed er med til at sætte større fokus på mental sundhed og trivsel hos det lille barn. Vi håber og forventer, at børnejournalen vil blive brugt fremover også uden for projektet. //

To familier, som ved etårsundersøgelsen havde behovssundhedspleje, var næppe blevet opfanget af lægen, hvis ikke det havde været for den systematiske børnejournal.

sel, to kvinder var alene med deres børn, og to forældre og en søskende havde betydende sygdomme.

Børnejournalen afsluttes med en kort konklusion, hvori eventuelle planer for opfølgning på undersøgelsen indgår. Dette er tænkt overført til barnets løbende journalnotater. Her skal stå det, som lægen gerne vil huske, når barnet kommer i konsultationen næste gang med et helbredsproblem, f.eks. at barnet har søvnproblemer, er henvist til ØNH, at familien har udvi-

milieforhold, og de oplevede, at de havde fået værdifuld indsigt. I afsnittet om regulering og sygelighed var noteret en række aldersspecifikke reguleringsproblemer. Lægerne oplevede, at dette afsnit af børnejournalen svarede til de fraser, som allerede indgik i deres journaler. Den nye journal var nem at integrere i hverdagen og blev ikke oplevet som tidskrævende. Derimod havde de ikke fraser for familieforholdene, og flere havde efterfølgende integreret denne del i deres egne

BØRNEJOURNALEN:

- er enkel at anvende
- giver systematik til BU
- giver overblik
- forstyrrer ikke dine rutiner
- kan udfyldes under og efter BU'en
- kan udfyldes på 1-2 minutter.